

MLADI ZA NAPREDEK MARIBORA

Knjiga obsega 29 strani, od tega 15 tabel s komentarji
in 9 strani.

Priložnik je 15 fotografij in anketni vprašalnik.

R O Č N A D E L A V L O V R E N C U

avtorji: Monika Adam 6.b
Maja Arčnik 6.b
Petra Kupnik 6.b
Natalija Pušnik 6.a
Julija Schumer 6.b

OSNOVNA ŠOLA LOVRENC NA POHORJU
Šolska ulica 6
62344 Lovrenc na Pohorju

Mentorica:
Cvetka Arl

Lovrenc na Pohorju; januar 1996

Naloga obsega 29 strani, od tega 15 tabel s komentarji
zajema 9 strani.

Priloženih je 13 fotografij in anketni vprašalnik.

II. Pregledje	6
1. Anketiranje	6
Tabele s komentarji	7
Sklepek povzete anketiranja	16
2.a.) Ročnodelski krošek krajank Lovrenca	17
2.b.) Ročnodelski krošek mlajše skupine v osnovni šoli	19
2.c.) Ročnodelski krošek starejše s skupine v osnovni šoli	19
3.a.) Pogovor z ga. Viktoro Gutemanti	20
3.b.) Pogovor z ga. Vido Rožkar	22
3.c.) Pogovor z ga. Mariico Obralj	24
III. Zaključek raziskovalnega dela	25
Viri	27
Zahvale	28
Priloge	29

KAZALO:

Obseg teksta	2
Kazalo	3
Povzetek, cilj naloge in rezultati	4
I. Poglavlje	5
II. Poglavlje	6
1. Anketiranje	6
Tabele s komentarji	7
Kratek povzetek anketiranja	16
2.a.) Ročnodelski krožek krajank Lovrenca	17
2.b.) Ročnodelski krožek mlajše skupine v osnovni šoli	19
2.c.) Ročnodelski krožek starejše s skupine v osnovni šoli	19
3.a.) Pogovor z ga Vikico Gutsmandl	20
3.b.) Pogovor z ga Vido Roškar	22
3.c.) Pogovor z ga Marico Obrulj	24
III. Zaključek raziskovalnega dela	26
Viri	27
Zahvale	28
Priloge	29

POVZETEK, CILJ NALOGE IN REZULTATI

Z nalogo želimo obdelati ročne spretnosti Lovrenčanov in Lovrenčank. Kolikor smo lahko preverili, tega doslej še ni nihče v Lovrencu raziskoval. Zato smo se odločili, da raziščemo to področje. Zanima nas, koliko ljudi se še ukvarja z ročnim delom, so to moški ali ženske, koliko so stari, kaj delajo, kdo jih je teh spretnosti naučil in jih navdušil, kaj najraje delajo, kakšne materiale uporabljajo, kje dobijo ideje, ali obiskujejo kakšen krožek, ali so pripravljeni svoje sposobnosti posredovati mlajšim generacijam. Spoznati želimo tudi različna ročna dela, njihov način izdelave, uporabnost teh izdelkov. Zastavljena vprašanja smo reševali na dva načina. Z anketnim vprašalnikom in z intervjujem posameznih občanov.

II. POGLAVJE

Za raziskavo tega področja smo si izbrali naslednje načine:

1. ANKETIRANJE

I. POGLAVJE

V kraju je zelo aktiven ročnodelski krožek, v katerem smo dobili idejo, da raziščemo to področje, ki je v našem kraju še ne raziskano. Z nalogo želimo dokazati, zakaj se je ročno delo ohranilo in se še razvija. Ugotovili smo, da veliko žensk zna plesti in kvačkati, tudi mlajše. To pa zato, ker so nekoč v našem kraju gojili ovce in so imeli surovino za izdelavo različnih oblačil. Včasih so skoraj vse ženske znale presti, plesti in kvačkati. Danes predejo le še redke, Pletenje in kvačkanje pa se je ohranilo. V zadnjem času se celo razvija in širi, saj je v našem kraju zaživel močan ročnodelski krožek, ki pa ima tudi pomladek na naši šoli.

II. POGLAVJE

Za raziskavo tega področja smo si izbrali naslednje načine:

1. ANKETIRANJE
2. PREDSTAVITEV ROČNODELSKIH KROŽKOV
3. INTERVJUJI

spol	ž	š	M	š	skupno	š
število	81	94,2	5	5,8	86	100

1. ANKETIRANJE

Sto anketnih listov smo razdelili med učence osnovne šole, ki so jih odnesli staršem ali starim staršem. Izpolnjenih anketnih listov smo dobili 86. Od tega so jih kar 81 izpolnile ženske in 5 moški, različnih starosti, najbolj zastopana starostna skupina je od 30 do 50 let. Iz ankete je razvidno, da se večina žensk ukvarja z ročnim delom. Od 86 anketiranih se z ročnim delom ne ukvarja 17 ali 19,8% anketirancev.

Ankete smo obdelali po posameznih vprašanjih, kar je razvidno iz tabel na naslednjih straneh.

starost	pod 18	18-30	30-50	nad 50	skupno
spol	M Ž	M Ž	M Ž	M Ž	M Ž
število	1 4	1 12	2 42	2 23	5 81

KOMENTAR TABEL 1, 2, 3

Anketo je izpolnjevalo 94,2% žensk in le 5,8% moških. Ljudje se začno s temi aktivnostmi ukvarjati predvsem po 30. letu, to je 80,5%. V tej starosti pa zato, ker so si že ustvarili družino, ustalili v službi, njihovi otroci odrasčajo in zato najdejo več prostega časa, ki ga želijo koristno in aktivno izpolniti:

TABELA 1

POPULACIJSKI VZOREC GLEDE NA SPOL

spol	Ž		M		skupno	
	število	%	število	%	število	%
ženske	81	94,2	5	5,8	86	100

TABELA 2

POPULACIJSKI VZOREC GLEDE NA STAROST

štárost.	pod 18		18- 30		30- 50		nad 50		skupno	
	število	%	število	%	število	%	število	%	število	%
štárost.	4	4,6	13	15,1	44	51,2	25	29,1	86	100

TABELA 3

POPULACIJSKI VZOREC GLEDE NA SPOL IN STAROST HKRATI

starost	pod 18		18- 30		30- 50		nad 50		skupno	
	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž
spol	/	4	1	12	2	42	2	23	5	81

KOMENTAR TABEL 1, 2, 3

Anketo je izpolnjevalo 94,2% žensk in le 5,8% moških. Ljudje se začno s temi aktivnostmi ukvarjati predvsem po 30. letu, to je 80,3%. V tej starosti pa zato, ker so si že ustvarili družino, ustalili v službi, njihovi otroci odraščajo in zato najdejo več prostega časa, ki ga želijo koristno in aktivno izpolniti.

TABELA 4

UKVARJANJE Z ROČNIM DELOM GLEDE NA SPOL

ukvarjanje	M		Ž		skupaj	
	M	%	Ž	%	skupaj	%
DA	4	4,6	65	75,6	69	80,2
NE	1	1,2	16	18,6	17	19,8
skupaj	5	5,8	81	94,2	86	100

Komentar: Večina anketirancev, kar 80,2% se ukvarja z ročnim delom, le 19,8% pa ne. Kar presenetljivo veliko žensk, to je 18,6% se ne ukvarja z nobenim ročnim delom. Pri moških pa se samo eden ne ukvarja z ročnim delom.

Komentar: Kar 37,6% žensk se ukvarja s pletenjem, kvačkanjem, šivanjem in vezenjem hkrati. Drugo najmočnejšo skupino sestavljajo ženske, ki samo plečejo, nato pa ženske, ki plečejo, šivajo in vežejo. Nobena ženska se ne ukvarja s pletenjem košar, oblikovanjem lesa in kovin, vendar pa se eden moški ukvarja s pletenjem, kvačkanjem, šivanjem in vezenjem. Dva moška od štirih pa oblikujeta les.

TABELA 6

PRETIVACIJA ZA DELO, GLEDE NA SPOL

TABELA 5

ROČNA DELA, S KATERIMI SE UKVARJA 69 ANKETIRANCEV, GLEDE NA SPOL

spol	M	%	Ž	%	skupaj	%
ročna dela						
pletenje	/	/	12	17,5	12	17,5
kvačkanje	/	/	2	2,9	2	2,9
šivanje, vezenje	/	/	2	2,9	22	2,9
pletenje košar	1	1,55	/	/	1	1,5
oblikovanje lesa	2	2,9	/	/	2	2,9
oblikovanje kovin	/	/	/	/	/	/
razno	/	/	1	1,5	1	1,5
pletenje, kvačkanje, šivanje in vezenje	1	1,4	26	37,5	27	39
pletenje, kvačkanje	/	/	9	13	9	13
pletenje, šivanje in vezenje	/	/	11	15,9	11	15,9
kvačkanje, šivanje in vezenje	/	/	2	2,9	2	2,9
skupaj	4	5,8	65	94,2	69	100

Komentar: Kar 37,6% žensk se ukvarja s pletenjem, kvačkanjem, šivanjem in vezenjem hkrati. Drugo najmočnejšo skupino sestavljajo ženske, ki samo pletejo, nato pa ženske, ki pletejo, šivajo in vezejo. Nobena ženska se ne ukvarja s pletenjem košar, oblikovanjem lesa in kovin, vendar pa se eden moški ukvarja s pletenjem, kvačkanjem, šivanjem in vezenjem. Dva moška od štirih pa oblikujeta les.

Komentar: Večina žensk, 58 od 65, uporablja bombaž in volno, ostalih sedem, pa poleg tega uporablja še svilo, sukaneo, vrvi... Dva moška uporabljata les, eden pa še poleg lesa vezano ploščo. Zanimivo je, da se med anketiranci v Lovrencu nihče ne ukvarja z obdelavo kovin.

TABELA 6

MOTIVACIJA ZA DELO, GLEDE NA SPOL

spol motivacija	ž	%	M	%	skupaj	%
starši, stari starši	27	39,2	2	2,9	29	42,1
ročnodelski krožek	10	14,5	/	/	10	14,5
soseda, prijateljica	6	8,7	/	/	6	8,7
razno	8	11,6	2	2,9	10	14,5
starši, stari starši, ročnodelski krožek	7	10,1	/	/	7	10,1
ročnodelski krožek, soseda, prijateljica	4	5,8	/	/	4	5,8
starši, soseda, prijateljica, drugi	3	4,3	/	/	3	4,3
skupaj	65	94,2	4	5,8	69	100

Komentar: Večino anketirancev so navdušili starši in stari starši, kar precej pa jih je motiviral ročnodelski krožek. Osem žensk in dva moška so se sami začeli ukvarjati z ročnim delom.

TABELA 7

UPORABA MATERIALOV ZA DELO, GLEDE NA SPOL

spol material	ž	%	M	%	skupaj	%
bombaž, volna	58	84,2	1	1,4	59	85,6
les	/	/	2	2,9	2	2,9
kovina	/	/	/	/	/	/
bombaž, volna in drugo	7	10	/	/	7	10
les in drugo	/	/	1	1,5	1	1,5
skupaj	65	94,2	4	5,8	69	100

Komentar: Večina žensk, 58 od 65, uporablja bombaž in volno, ostalih sedem, pa poleg tega uporablja še svilo, sukanec, vrvi... Dva moška uporabljata les, eden pa še poleg lesa vezano ploščo. Zanimivo je, da se med anketiranci v Lovrencu, nihče ne ukvarja z obdelavo kovin.

TABELA 8

ČAS, V KATEREM LJUDJE SEŽEJO PO ROČNEM DELU

čas \ spol	M		Ž		skupaj	
	M	%	Ž	%	skupaj	%
vsak dan	1	1,4	11	16	12	17,4
med vikendi	/	/	9	13	9	13
v počitnicah, dopustu	/	/	2	2,9	2	2,9
pogosto	1	1,4	23	33,4	24	34,8
redko	1	1,5	16	23,2	17	24,7
pogosto skoraj vsak dan	1	1,5	3	4,3	4	5,8
med vikendi, v počitnicah	/	/	1	1,4	1	1,4
skupaj	4	5,8	65	94,2	69	100

Komentar: Iz tabele je razvidno, da največ anketirancev pogosto dela ročna dela, veliko tudi vsak. Precej pa je tudi takšnih, ki se z ročnim delom ukvarjajo redko, v dopustu, praznikih in vikendih.

Komentar: Ljudje so zelo izvirni in si ideje sami izmislijo in oblikujejo motiv, nekaj idej vzamejo iz knjig, revij, koledarjev in izmenjajo v ročnodelskem krogu.

TABELA 9

IDEJA ZA DELO

spol ideja	M	%	Ž	%	skupaj	%
✓ knjigah, revijah	1	1,5	18	26	19	27,5
v krožku	/	/	3	4,4	3	4,4
si jih izmislijo	1	1,4	15	21,8	16	23,2
si jih izmislijo razno (koleđar)	1	1,4	/	/	1	1,4
✓ knjigah, revijah in krožku	/	/	11	16	11	16
✓ knjigah, revijah in si jih izmislijo	1	1,5	11	16	12	17,5
v krožku in si jih izmislijo	/	/	1	1,4	1	1,4
V knjigah, krožku, si jih izmislijo	/	/	5	7,2	5	7,2
v knjigah, revijah in drugod	/	/	1	1,4	1	1,4
skupaj	4	5,8	65	94,2	69	100

Komentar: Ljudje so zelo izvirni in si ideje sami izmislijo in oblikujejo motiv, nekaj idej vzamejo iz knjig, revij, koledarjev in izmenjajo v ročnodelskem krožku.

TABELA 10

POČUTJE OB ROČNEM DELU

spol počutje	M		Ž		skupaj	
		%		%		%
sproščeno	/	/	20	29	20	29
zadovoljno	1	1,5	11	15,9	12	17,4
pomirjeno	1	1,5	11	15,9	12	17,4
zaposleno	1	1,4	6	8,7	7	10,1
sproščeno, zadovoljno	1	1,4	3	4,4	4	5,8
sproščeno, pomirjeno	/	/	3	4,3	3	4,3
sproščeno, zadovoljno, pomirjeno, zaposleno	/	/	6	8,7	6	8,7
sproščeno, zadovoljno in pomirjeno	/	/	3	4,3	3	4,3
sproščeno, zadovoljno in zaposleno	/	/	1	1,5	1	1,5
sproščeno, pomirjeno in zaposleno	/	/	1	1,5	1	1,5
skupaj	4	5,8	65	94,2	69	100

Komentar: Ročna dela ljudi sproščajo, pomirjajo, zapolnjujejo prosti čas in tudi kratkočasijo.

TABELA 11

KAJ NAREDIJO S SVOJIMI IZDELKI

spol izdelek	M		Ž		skupaj	
		%		%		%
obdržim	1	1,4	32	46,4	33	47,8
podarim	1	1,5	4	5,8	5	7,3
prodam	/	/	/	/	/	/
obdržim, podarim	1	1,5	27	39,2	28	40,7
obdržim, prodam	/	/	1	1,4	1	1,4
podarim, prodam	1	1,4	/	/	1	1,4
obdržim, podarim in prodam	/	/	1	1,4	1	1,4
skupaj	4	5,8	65	94,2	65	100

Komentar: Ljudje svoje izdelke le redko prodajo, ker je v izdelke vloženo veliko truda, časa, ljubezni in zato jim je težko določiti pravo ceno. Večino izdelkov obdržijo (47,8%), nekaj pa jih podarijo (7,3%), predvsem tisti ljudem, ki znajo ceniti ročna dela.

TABELA 12

OBISK ROČNODELSKEGA KROŽKA PO SPOLU

spol obisk	ž	%	M	%	skupaj	%
	DA	36	52,1	2	2,9	38
NE	29	42,1	2	2,9	31	44,9
skupaj	65	94,2	4	5,8	69	100

Komentar: Več kot polovica anketirancev, to je 55,1% obiskuje, ali je obiskovalo ročnodelski krožek. To kaže, da je ta krožek zelo aktiven in dejaven.

TABELA 13

PRIPRAVLJENOST UČENJA DRUGIH

spol učenje	ž	%	M	%	skupaj	%
	DA	47	68,1	4	5,8	51
NE	18	26,1	/	/	18	26,1
skupaj	65	94,2	4	5,8	65	100

Komentar: Vsi moški in večina žensk je pripravljenih učiti in pokazati svoje ročne spretnosti, kar presenetljivo pa je, da 26,1% žensk tega ni pripravljena storiti.

KRATEK POVZETEK ANKETIRANJA

Anketni vprašalnik je izpolnjevalo 61 žensk in 5 moških.

Največ v starosti od 30 do 50 let. Večina anketirancev

TABELA 14

ŽELJA PO UČENJU ROČNIH SPRETNOSTI

spol učenje	Ž		M		skupaj	
	ž	%	M	%	skupaj	%
DA	6	35,4	1	5,8	7	41,2
NE	10	58,8	/	/	10	58,8
skupaj	16	94,2	1	5,8	17	100

Komentar: Med sedemnajstimi anketiranci, ki se ne ukvarjajo z ročnimi deli, smo ugotovili, da je več tistih, ki se ne želijo naučiti nikakršnih ročnih del. To pa verjetno zato, ker ne znajo dovolj ceniti ročno izdelanih izdelkov. Lahko bi tudi pokazali večji interes za učenje teh spretnosti, ker so koristne in uporabne.

TABELA 15

RAZLOGI, DA SE LJUDJE NE UKVARJAJO Z ROČNIMI DELI

spol vzrok	M		Ž		skupaj	
	M	%	ž	%	skupaj	%
nimajo časa	1	5,8	8	47,1	9	52,9
nimajo ročnih spretnosti	/	/	6	35,3	6	35,3
jih ne zanima	/	/	2	11,8	2	11,8
skupaj	1	5,8	16	94,2	17	100

Komentar: 52,9% anketirancev nima časa za ročna dela, 35,3% ljudi meni, da nimajo ročnih spretnosti in 11,8% jih to delo ne veseli in ne zanima.

KRATEK POVZETEK ANKETIRANJA

Anketni vprašalnik je izponjevalo 81 žensk in 5 moških. Največ v starosti od 30 do 50 let. Večina anketirancev dela razna ročna dela, 17 se jih s tem ne ukvarja in jih to tudi ne zanima. Iz ankete je razvidno, da največ ljudi zna plesti kvačkati in šivati. Slabše so zastopana druga dela. Ljudje radi segajo po ročnem delu, ker jih to veseli, kratkočasi, sprošča in pomirja. Večina je pripravljena svoje znanje posredovati drugim. Svoje izdelke ne prodajajo, pač pa jih podarjajo, predvsem tistim, ki znajo to ceniti in vedo, koliko truda, volje in potrpljenja je vložena v ročno izdelan izdelek.

Največ anketirancev se je svojih spretnosti naučilo od staršev, manj sami in v šoli. Pri delu uporabljajo različne materiale, prevladujejo pa naravni: volna, bombaž, svila... So zelo iznajdljivi, izvirni, ker ideje, motive, vzorce pretežno ustvarijo sami, revije so jim le v oporo. Veliko Lovrenčanov pozna delo ročnodelskega krožka, precej je tudi takšnih, ki so ali ga še vedno obiskujejo. Preseneča le skupina anketirancev, ki jih to delo ne zanima in se ga niso pripravljene naučiti.

Voditeljici pokazata različne tehnike in načine, ženske pa same izberejo, kaj bodo delale. Tako hkrati nastaja več različnih vrst izdelkov. Njihovi izdelki so prave, male umetnine. Vse to potrjuje razstava, ki jo pripravijo ob zaključku sezone, to je v mesecu maju. Ta razstava je v kraju zelo odmevna in obiskana. Na razstavi razstavijo okoli 430 različnih izdelkov. Leni so ob odprtju razstave pripravile sodno revijo. Razstava je plod celoletnega dela, to je prikaz različnih oblačil in okrasnih predmetov. Pri vseh izdelkih pazijo, da so natančno izdelani, imajo estetski videz, skladnost barv, izogibajo se kiča.

So zelo ustvarjalne, ideje, motive in vzorce si izmislijo, izmenjujejo med sabo, ali poiščejo v kakšni domači in tuji reviji, knjigi. Poglejajo le prevode italijanskih, nemških in drugih revij.

2. a.) ROČNODELSKI KROŽEK KRAJANK LOVRENCA

Predstavila nam ga je gospa Milena Fornezzi, ki je organizacijski vodja krožka.

Krožek deluje v okviru društva upokojencev Lovrenc na Pohorju. Ustanovili so ga 7.11.1991. Od takrat se redno sestajajo. Strokovno vodita krožek gospa Gutsmandl in gospa Roškar.

V krožek se vključujejo predvsem upokojenke, pa tudi mlajše ženske. Redno je včlanjenih okoli 30 žensk. Sestajajo se vsak četrtek, od novembra do maja. Krožek ima tudi svoje ime - PIKAPOLONICA.

V začetku so se začele učiti različnih ročnih spretnosti, kot začetnice, danes pa so že prave mojstrice. Začele so s kvačkanjem in pletenjem. Izdelale so šal z različnimi vzorčki. Nato so se lotile umetnega pletenja (pletenje prtov in prtičev z okroglo pletilko, s kvačkancem). Sledil je rešilje (bela vezenina), nato so spoznale čolničkanje - oki čipka - biserna čipka (kvačkanje s čolničkom). To sezono pa šivajo kelim (šivanje z volno na bombažno mrežo (štramin) - drugačen vbod kot pri gobelinu).

Voditeljici pokažeta različne tehnike in načine, ženske pa same izberejo, kaj bodo delale. Tako hkrati nastaja več različnih vrst izdelkov. Njihovi izdelki so prave, male umetnine. Vse to potrjuje razstava, ki jo pripravijo ob zaključku sezone, to je v mesecu maju. Ta razstava je v kraju zelo odmevna in obiskana. Na razstavi razstavijo okoli 430 različnih izdelkov. Lani so ob odprtju razstave pripravile modno revijo. Razstava je plod celoletnega dela, to je prikaz različnih oblačil in okrasnih predmetov. Pri vseh izdelkih pazijo, da so natančno izdelani, imajo estetski videz, skladnost barv, izogibajo se kiča.

So zelo ustvarjalne, ideje, motive in vzorce si izmislijo, izmenjajo med sabo, ali poiščejo v kakšni domači in tuji reviji, knjigi. Pogrešajo le prevode italijanskih, nemških in drugih revij.

V skupini so zelo prijetne in družabne ženske. Zamenjujejo si recepte in izkušnje za kuho in peko peciva, pa tudi domača pesem jim ni tuja, tako da večkrat med delom veselo zapojejo. Krožek rade obiskujejo, doma jih ne zadrži vreme, slabo vreme, ne zima in mraz. Pogrešajo le več mlajših, ki so večinoma prezaposlene, tako, da težko najdejo čas za to dejavnost. So pa zelo vesele podmladka, ki pridno dela na lovrenški šoli.

Sodelujejo tudi s krožki iz bližnje in daljne okolice, predvsem z Rušami, Limbušem in Črno na Koroškem. Izmenjujejo si nasvete, izkušnje, vzorce...

Domačini cenijo njihove izdelke in so veseli vsakoletnih razstav, saj so te dobro obiskane. Svojci članic krožka so nanje ponosni, da so tako spretne in se radi pohvalijo s podarjenimi izdelki. So pa tudi zelo dobrosrčne, saj vsaka izdelava vsaj eno oblačilo (pulover, kapo, rokavice, copate...) za otroški dom v Mariboru.

Glej priložen slikovni material:

SLIKA 1: vzdušje v krožku

SLIKA 2: kvačkana in pletena oblačila

SLIKA 3: umetno pletenje, biserna čipka

SLIKA 4: biserne čipke

SLIKA 5: blazine - križci

SLIKA 6: kvačkani in pleteni prti

SLIKA 7, 8: velikonočni motivi

SLIKA 9, 10: utrinka z modne revije

2.b.) ROČNODELSKI KROŽEK MLAJŠE SKUPINE OTROK V OSNOVNI ŠOLI

V skupini je 23 učencev, od drugega do četrtega razreda, med njimi je tudi pet dečkov.

Najprej so se naučili osnov kvačkanja. Pri delu so bili zelo vstrajni in potrpežljivi, tako, da so si že skvačkali trak za lase. Nekaj pa jih je skvačkalo tudi oprijemalko za posodo. V nadaljnjem delu se bodo še seznanili z osnovami pletenja. Plesti se bodo naučili levo in desno petljo. Proti koncu šolskega leta pa bodo poizkusili še s šivanjem križcev na žaklovino.

Otroci se v krožku prijetno počutijo, so prizadevni in vztrajni.

Krožek vodi gospa Cvetka Arl.

2.c.) ROČNODELSKI KROŽEK STAREJŠIH OTROK V OSNOVNI ŠOLI

V krožku so sama dekleta, od petega do osmega razreda. Obiskuje ga okoli dvajset deklet. Sestajajo se vsak torek, od 16. do 18. ure.

Najprej so se učile pletenja, večina jih je spletlo trak za lase. Le tiste deklice, ki so v krožku že drugo leto, so takoj začele s kvačkanjem. Skvačkale so brezrokavnike in prtičke. Deklice, začetnice, pa se bodo kmalu naučile kvačkanja.

V krožku se dobro počutijo, med delom se pogovarjajo, so prizadevne in vztrajne.

Tudi vse raziskovalke te naloge sodelujemo v tem krožku.

Krožek že drugo leto vodi gospa Vida Roškar.

3.a.) POGOVOR Z GOSPO VIKICO GUTSMANDL

Je upokojenka, ki vodi ročnodelski krožek za ženske v Lovrencu. Je zelo prizadevna in delovna. Še vedno ima veliko volje in energije do dela.

Že v rani mladosti se je naučila kvačkanja. V drugem razredu osnovne šole je skvačkala otroško garnituro. Nato se je začela učiti šivanja, osnove je dobila v šoli. Takrat so v učne programe vključevali veliko ročnega dela. Šele v petem razredu osnovne šole, je z veseljem začela delati ročna dela. Danes zna narediti veliko različnih ročnih del.

Pokazala nam je:

- pletenje-- različni vzorci in materiali
- kvačkanje - tudi s čolničkom, to je oki ali biserna čipka
- mreženje - to tehniko se je naučila od mornarjev, ki so delali ribiške mreže
- šivanje - različni vbodi

Belo vezenino ne dela preveč rada. Zelo pa jo privlači in navdušuje šivanje križcev. Pred kratkim je izdelala velik namizni prt - motiva ni imela narisane, ampak ga je gledala samo na skici, ki je bila sestavljena iz devetih delov. V tem prtu je uporabila kar 41 različnih barv, delala ga je šest tednov. Prt je imela še doma, zato nam ga je pokazala, bil je zelo lep.

Vse kar zna, se je sama naučila, idejo je včasih dobila kar na cesti, ko je opazovala mimoidoče. Nato je ta motiv in vzorec doma tolikokrat preizkušala, da je dobila željeno. Nekaj motivov, tehnik in vzorcev poišče v revijah, ostalo nariše sama.

Je upokojena učiteljica. V učne programe je vključevala ročna dela, v katere je pritegnila tako deklice, kot dečke. Svoje učence je naučila šivanja gumbov, krpanja nogavic, pletenja, kvačkanja, vezenja, mreženja... S tem je veliko generacij učencev spoznalo in vzljubilo ročna dela.

Še danes je zelo vitalna in aktivna, vedno načrtuje nove in nove načine izdelovanja ročnega dela. Pregleda ustrezne revije in že dobi kakšno idejo, ki jo takoj uresniči.

Svoje znanje rada pokaže in ga posreduje tudi drugim. Svojega vnuka je naučila šivanja, kvačkanja in pletenja.

Pokazala nam je veliko svojih izdelkov, ki so že zelo stari, še iz njene mladosti. Pravi, da ji ročno delo veliko pomeni, zapolnjuje ji prosti čas, jo pomirja in razveseljuje. Ko je bila še v službi, je delala ročna dela tudi ponoči. Nikoli ne dela več del hkrati. Najprej eno dokonča, nato pa se loti novega.

Vesela je, da se ročno delo ponovno vrača v osnovno šolo, tako, kot je bilo v času njene mladosti. S tem, ko se povečuje zanimanje za ročno delo, kaže, da le to dobiva zopet svojo pravo vrednost.

Priloga:

SLIKA 11: gospa Vikica Gutsmandl med izdelki ročnodelskega krožka

Obvlada veliko vrst in tehnik ročnega dela, le kletkanje se ni naučila. Vse rade dela, zadnje čase jo pletenja še preveč utruja, zato raje kvačka in šiva. Hkrati dela več različnih izdelkov, da delo ne postane monotono in dolgočasno. Pri delu je zelo natančna in ji ni pomembna kvantiteta, marveč kvaliteta.

Vzorci in motive si išče, nekaj idej dobi v raznih revijah, doda kaj svojega in še nastane lep izdelek.

Vse leto zbira razne ostankne materiale in potem iz njih naredi različna otroška oblačila (garniture, kape, puloverje, brezrokavnike, ...), ki jih podari otroškemu domu v Mariboru.

3.b.) POGOVOR Z GOSPO VIDO ROŠKAR

Vseh ročnih del jo je naučila mama. Še preden je začela hoditi v osnovno šolo je znala plesti in kvačkati. S prakso si je pridobivala izkušnje. Ročno delo jo je spremljalo skozi vse življenje. Ko je dobila otroke, je zanje delala razna oblačila. Ročno delo jo še vedno sprošča in drži pokonci, saj je ženska, ki ne more držati križem rok.

Pokazala nam je različne izdelke in o vsakem povedala, kako se izdelata in iz kakšnega materiala je:

- panama platno, vezeno s križci, v različnih barvah
- okrasno šivanje, bela vezenina (najzahtevnejši njen izdelek je bilo posteljno pregrinjalo iz rešiljeja)
- pletenje z bombažem, volno (razni pulloverji, kape, jopice,...)
- kvačkanje z bombažem in volno (prti in oblačila)

Spoznali smo več vrst kvačkanja:

- čolničkanje - oki čipka
- brušsko kvačkanje
- irsko kvačkanje
- delta kvačkanje
- kvačkan prt, sestavljen iz manjših delov

Obvlada veliko vrst in tehnik ročnega dela, le klekkanja se ni naučila. Vse rada dela, zadnje čase jo pletenje že preveč utruja, zato raje kvačka in šiva. Hkrati dela več različnih izdelkov, da delo ne postane monotono in dolgočasno. Pri delu je zelo natančna in ji ni pomembna kvantiteta, marveč kvaliteta.

Vzorci in motive si izmisli, nekaj idej dobi v raznih revijah, doda kaj svojega in že nastane lep izdelek.

Vso leto zbira razne ostanke materialov in potem iz njih naredi različna otroška oblačila (garniture, kape, pulloverje, brezrokavnike,...), ki jih podari otroškemu domu v Mariboru.

Svoje bogato znanje prenaša tudi na druge, Najprej je naučila svoji hčerki, nato vnukinje. Danes je zelo aktivna v ročnodelskem krožku. Poleg tega pa že drugo leto vodi ročnodelski krožek za osnovnošolke na šoli.

V krožku starejših občank pogreša mlajše ženske in dekleta. Ugotavlja, da se mlajše ne vključujejo rade v ta krožek, predvsem zaradi starostne razlike. Predlaga, da bi ustanovili še en krožek, ki bi zajemal mlada dekleta in žene.

V ročno delo vlaga veliko truda, volje in časa, zato izdelkov ne prodaja, ampak podarja, predvsem tistim, ki znajo to ceniti. S svojimi izdelki ni vedno zadovoljna, včasih je za to kriv neustrezen material.

Iz njene pripovedi smo ugotovili, da vsa dela opravlja z dobro voljo, potrpežljivostjo in veseljem. Svetovala nam je, naj se ne lotimo ročnih del, če nismo dobro razpoloženi, kar pa velja tudi za vsa ostala dela in učenje.

Priloga:

SLIKA 12: gospa Vida Roškar ob otvoritvi ročnodelske razstave

Pokazala in poimenovala nam je različne vbode pri šivanju:

- pošni vbod
- verižni vbod
- ploski vbod
- kosovski vbod
- polkrižni vbod
- kelis vbod
- gobelinaki vbod
- križni vbod

3.c.) POGOVOR Z GOSPO MARICO OBRULJ

Je upokojenka in aktivna članica ročnodelskega krožka.

Z ročnim delom se je srečala že zelo zgodaj. V osnovni šoli so se že v prvem in drugem razredu učili šivanja. Šivali so razno perilo, bluzice in prtičke. Ob šivanju so spoznale razne vbode. Ob koncu šolskega leta so pripravili razstavo. Do takrat so morali pustiti izdelke v šoli.

Med šolanjem se je začela druga svetovna vojna. V spominu ji je ostal poseben dogodek. Šivala je prtiček, ko se je začela vojna, ga je pustila nedokončanega - z vbodeno šivanko. Šele po vojni ga je dokončala, na mestu, kjer je bila dolgo časa vbodena šivanka pa je ostal rjav madež, ki jo še danes spominja na hude čase.

Rada dela vsa ročna dela. Pokazala nam je zelo veliko različnih izdelkov:

- kvačkanih (rokavice, prti, blazine,..)
- pletenih (puloverji - lovski motivi, nogavice, kape,...)
- umetno pletenih prtov (s premerom 130 cm, imel je 600 vrst in okoli 2000 zank)
- šivanih izdelkov (prti, bluže, spalne srajce)
(Z rešiljem je naredila tudi nekaj velikih prtov za cerkev.)

Pokazala in poimenovala nam je različne vbode pri šivanju:

- polni vbod
- verižni vbod
- ploski vbod
- kosovski vbod
- polkrižni vbod
- kelim vbod
- gobelinski vbod
- križni vbod

Iz nje izžareva velik optimizem, vztrajnost in navdušenje. Zelo rada dela ročna dela, ker jo to pomirja, sprošča, predvsem pa razveseljuje. Ob vsakem prostem trenutke seže po tem delu. Podnevi dela temnejše izdelke, ponoči svetlejša. Dela več del hkrati. Še vedno se kaj novega uči. Rada tudi pomaga drugim. K njej prihajajo sosede in prijateljice. Ob klepetu izmenjajo izkušnje, se učijo in delajo. Kvačkanih oblačil ne dela rada, ker je kvačkane izdelke težje krojiti.

Ne zavrže nobenega koščka platna, bombaža, volne, vse uporabi, celo iz starih naredi nove. Ta nasvet je tudi nam toplo priporočila, kakor tudi to, da brez potrpljenja nič ne nastane.

Od samega začetka je članica ročnodelskega krožka. Komaj čaka četrtkov, da lahko gre v družbo, kjer si izmenjajo ročnodelske in druge izkušnje.

Že leta ima naročeno revijo ANNA. Iz nje črpa motive in vzorce, če ji je kaj všeč, to takoj izdela.

Za razstavo ročnih del pripravi okoli 30 različnih izdelkov. Svoje izdelke podarja, predvsem sorodnikom, ki znajo ceniti njen trud in voljo.

Priloga:

SLIKA 13: gospa Marica Obrulj - ena redkih, ki še zna preiti

III. ZAKLJUČEK RAZISKOVALNEGA DELA

1. Anketni vprašalnik je bil razdeljen naključno. Pretežno so ga izpolnile ženske, nismo mogli ugotoviti, zakaj ni sodelovalo več moških. Vemo, da moška populacija ni realno zastopana v anketi, ker je v Lovrencu precej moških, ki se ukvarjajo z raznimi ročnimi deli, predvsem z obdelavo lesa, kovine...
2. Ugotovili smo, da večina ljudi rada dela ročna dela.
3. Spretnosti so se naučili pri starših.
4. Največ ljudi zna plesti, kvačkati in šivati.
5. Precej žensk je ali še obiskuje ročnodelski krožek.
6. Pri delu uporabljajo predvsem naravne materiale.
7. Izdelke izdelajo natančno in skrbno.
8. Izdelkov v večini ne prodajo.
9. Ročno delo ljudi pomirja, sprošča, razveseljuje in jim zapolnjuje prosti čas.
10. Večina je pripravljena svoje znanje posredovati drugim.
11. Z ročnim delom se ljudje ukvarjajo predvsem v srednjih letih, ker se v tem obdobju že ustalijo in imajo urejene družine.
12. V krožku je premalo mlajših žen in deklet, ovira je predvsem starostna razlika udeleženk.
13. Domače obrti nismo obdelali, ker to dela druga skupina.
14. Revij o ročnem delu je veliko na našem tržišču, škoda je le, da so redke prevedene v slovenski jezik.
15. Pri raziskovalni nalogi nismo uporabljali nobene literature, saj ročna dela v Lovrencu doslej še niso bila raziskana.
16. Ob delu te naloge smo spoznali veliko novega in zanimivega. To delo bomo odslej še bolj cenili.

VIRI

1. Literature o različn^m ročnem delu je pri nas in na tujem veliko, literature o ročnem delu v Lovrencu ni, zato je nismo mogli uporabiti.

2. Pogovor z: ga Mileno Fornezzi,
ga Vikico Gutsmandl,
ga Vido Roškar in
ga Marico Obrulj

Prav posebno pa se zahvaljujemo gospod: Mileni Fornezzi,

Vikici Gutsmandl,

Vidi Roškar in

Marici Obrulj,

ki so nas veljavo pri naši nalogi.

ZAHVALE

Zahvaljujemo se vsem, ki so izpolnjevali anketni vprašalnik.

Prav posebej pa se zahvaljujemo gospem: Mileni Fornezzi,
Vikici Gutsmandl,
Vidi Roškar in
Marici Obrulj,
ki so nam velikodušno pomagale pri naši nalogi.

SLIKA 1

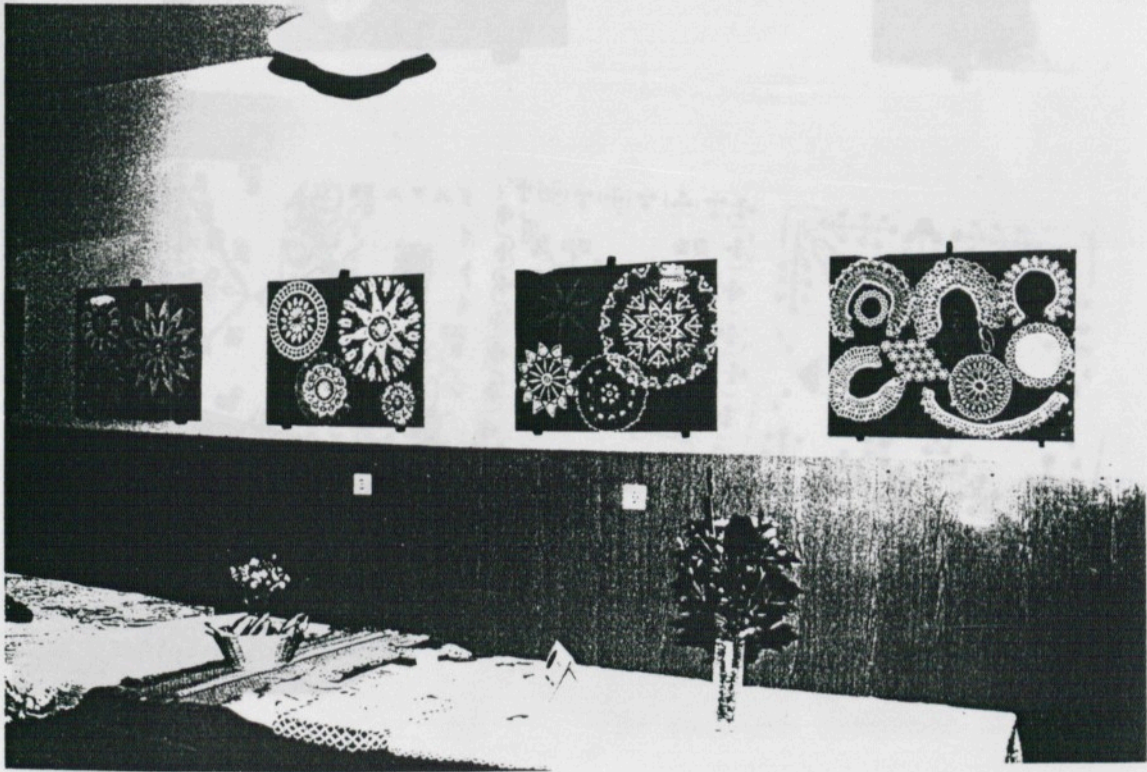
SLIKA 2

SLIKA 1

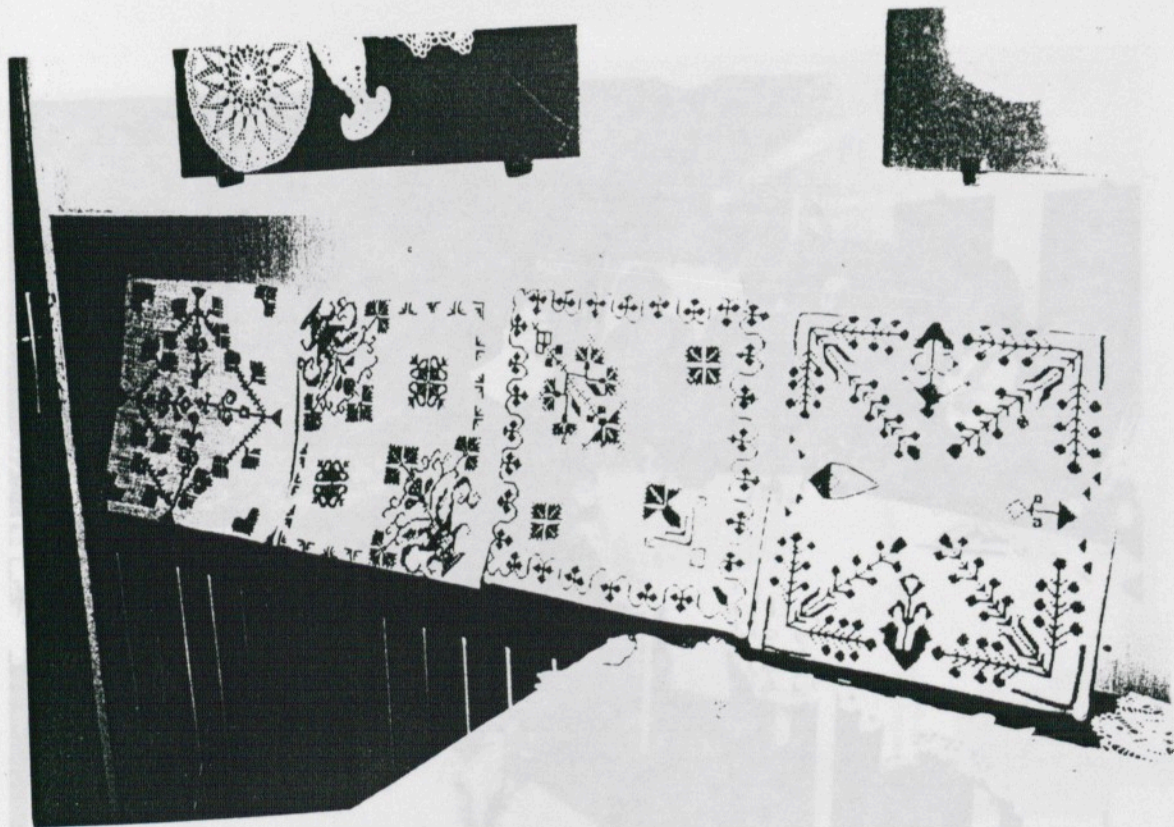
SLIKA 2

SLIKA 3

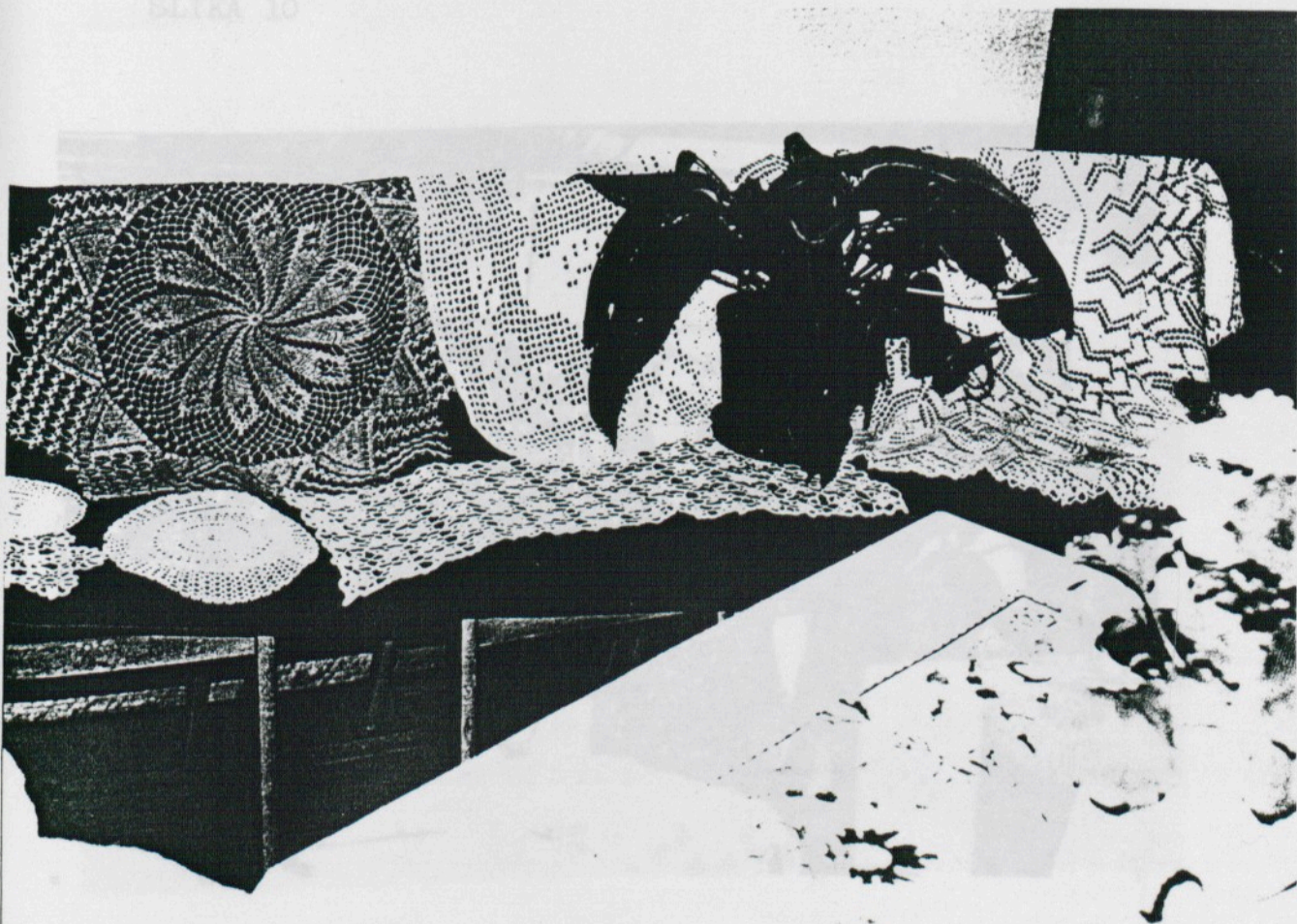

SLIKA 4

SLIKA 5

SLIKA 10

SLIKA 11

SLIKA 6

SLIKA 10

SLIKA 11

SLIKA 12

SLIKA 13

ANKETA

Spoštovani krajan!

Smo učenci raziskovalci, raziskujemo ročna dela v našem kraju. Prosimo vas, če nam pomagate in odgovorite na naslednja vprašanja.

1. SPOL: a. moški
b. ženski

2. STAROST: a. pod 18
b. od 18 do 30
c. od 30 do 50
d. nad 50

3. ALI SE UKVARJATE Z ROČNIM DELOM? a. da
b. ne

(OBKROŽITE ENEGA ALI VEČ MOŽNIH ODGOVOROV)

I. ČE SE UKVARJATE Z ROČNIM DELOM:

4. S KAKŠNIM ROČNIM DELOM SE UKVARJATE?

- a. pletem
- b. kvačkam
- c. šivam, vezem
- d. pletem košare
- e. oblikujem les
- f. oblikujem kovino
- g. _____

5. KDO VAS JE NAVDUŠIL ZA ROČNO DELO?

- a. starši, stari starši
- b. ročnodelski krožek
- c. sosed, prijateljica
- d. _____

6. KAKŠNE MATERIALE UPORABLJATE PRI SVOJEM DELU?

- a. bombaž, volna
- b. les
- c. kovina
- d. _____

7. KDAJ SEŽETE PO ROČNEM DELU?

- a. vsak dan
- b. med vikendi
- c. v počitnicah, dopustu
- d. pogosto
- e. redko

8. KJE DOBITE IDEJE ZA DELO?

- a. v knjigah, revijah
- b. v krožku
- c. si jih izmislim
- d. _____

9. KAKO SE POČUTITE OB SVOJEM DELU?

- a. sproščeno
- b. zadovoljno
- c. pomirjeno
- d. zaposleno(me kratkočasi)
- e. _____

10. KAJ NAREDITE S SVOJIMI IZDELKI?

- a. obdržim
- b. podarim
- c. prodam
- d. _____

11. ALI STE KDAJ OBISKOVALI ROČNODELSKI KROŽEK?

- a. da
- b. ne

12. ALI STE PRIPRAVLJENI KOMU POKAZATI IN GA NAUČITI VAŠIH SPRETNOSTI?

- a. da
- b. ne

II. SE NE UKVARJATE Z ROČNIM DELOM:

13. BI SE ŽELELI NAUČITI KAKŠNEGA ROČNEGA DELA?

- a. da
- b. ne

14. KAKŠNI SO VAŠI RAZLOGI, DA SE NE UKVARJATE Z ROČNIM DELOM?

- a. nimam časa
- b. nimam ročnih spretnosti
- c. me ne zanima
- d. _____

HVALA ZA SODELOVANJE.

MENTORICA: Cvetka Arl

